

Monumentnummer*: 516915

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 19 september 2000
Kadaster deel/nr 82971/143

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Arnhem		Arnhem		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Parkstraat	30			6828 JJ	Arnhem		
Parkstraat	32			6828 JK	Arnhem		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Arnhem		Q					7345
Arnhem		Q					7331

Omschrijving**

Inleiding

Blok van twee HERENHUIZEN met HEKWERKEN, gebouwd rond 1870 in eclectische stijl. In nr. 30 zijn thans twee kantoren gevestigd, terwijl in nr. 32 kamers worden verhuurd. De huizen zijn gelegen in de zuidelijke gevelwand van de Parkstraat in het Spijkerkwartier, een grotendeels in het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegde woonwijk, waarvan het zuidelijk deel voornamelijk met herenhuizen is bebouwd. Het Spijkerkwartier ontleent haar naam aan het landgoed het "Geldersch Spijker", dat hier oorspronkelijk lag. In de Kastanjelaan staan nog twee hardstenen hekposten behorend bij de ingang van het landgoed, waarvan het huis lag op de plaats waar nu de kruising van de Parkstraat met de Prins Hendrikstraat ligt. De laatste eigenaresse van het landgoed Mej. H. Koops sloot in 1865 een overeenkomst met de Gemeente over de aanleg van een nieuwe straat over een deel van haar eigendom. Dit westelijk gedeelte van de Parkstraat, bebouwd tussen 1865 en 1872, eindigde in het oosten bij het oude landhuis. In 1878 verkocht Mej. Koops het landgoed aan de gemeente. Na afbraak van het landhuis werd de Parkstraat naar het oosten verlengd en een nieuwe, de Parkstraat kruisende, straat aangelegd tussen de Spijkerstraat en de Boulevard Heuvelink, de huidige Prins Hendrikstraat. De bebouwing van Prins Hendrikstraat, het middengedeelte van de Parkstraat en de noordzijde van het oostelijk gedeelte van de Parkstraat vond hoofdzakelijk plaats in de periode 1878-1889 en werd overgelaten aan particulieren. Mej. Koops betrok zelf het nieuw gebouwde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoekpand Parkstraat 47, dat zij Villa Gelders Spijker noemde.

Het blok Parkstraat 30 en 32, gelegen in het oudste meest westelijke gedeelte van de Parkstraat, bezit links en rechts een achterom en aan de voorzijde een door een smeedijzeren hekwerk begrensde voortuin.

Omschrijving

Vrijstaand blok van twee herenhuizen op rechthoekig grondplan met driezijdig gesloten uitbouwen aan de achterzijde bestaat uit een souterrain, drie bouwlagen en een zolderverdieping onder een plat dak met omlopende dakschilden gedekt met rode muldenpannen (nr. 32) en rode romaanse en opnieuw verbeterde Hollandse pannen (nr. 30). In het midden van het voorschild bevindt zich een gepleisterde schoorsteen.

Het spiegelsymmetrisch ingedeelde blok telt acht vensterassen en omvat twee voorgevels van vier vensterassen, waarvan het souterrain en de eerste bouwlaag asymmetrisch en de tweede en de derde bouwlaag symmetrisch zijn ingedeeld. De vensterassen twee en drie enerzijds en zes en zeven anderzijds vormen risalieten waarin zich de ingangspartijen bevinden met balkons erboven.

De voorgevels, gescheiden door een smalle groef, zijn gepleisterd. De voorgevel van nr. 30 is bovendien wit geschilderd. Het souterrain is bekleed met een plint van gebouchardeerde hardstenen platen. Ter hoogte van de eerste bouwlaag zijn horizontale groeven in het pleisterwerk aangebracht. Ter hoogte van de verdiepingsvloer bevindt zich een cordonlijst. De gevel wordt afgesloten door een gekornist hoofdgestel, waarvan het fries is voorzien van casementen en bloktandlijsten ter plekke van de risalieten. Het hoofdgestel wordt afgesloten met een geprofileerde, gekorniste kroonlijst.

In de risalieten bevinden zich links (nr. 32) en rechts (nr. 30) paneeldeuren met twee ruiten, gietijzeren roosters en getoogde bovenlichten. De roosters van nr. 32 worden gerestaureerd. Bordestrappen met hardstenen bordessen en treden haaks op de voorgevel geven toegang tot de voordeuren. In het uiteinde van de bordessen zit ter hoogte van het souterrain een kolengat, dat bij nr. 32 overigens is dichtgemaakt. De trappen worden afgeschermd door een gepleisterd muurtje afgedekt met hardstenen platen en voorzien van geornamenteerde smeedijzeren hekjes met gietijzeren zuiltjes. Tegen de voorgevel zijn smeedijzeren leuningen bevestigd. Aan weerszijden van de trappen, die de gehele breedte van de risalieten beslaan, bevindt zich één getoogd souterrainvenster met stolpraam en gepleisterde getoogde strek.

De deuren worden geflankeerd door resp. één en twee getoogde vensters met schuiframen en getoogde bovenlichten. Onder de vensters bevinden zich gepleisterde velden.

Boven de deuren en vensters in de risalieten bevinden zich op de eerste verdieping over de gehele breedte van de risaliet balkons op vier geornamenteerde consoles met balustrades bestaande uit houten hoek- en middenposten met casementen en smeedijzeren hekjes. Bij nr. 30 is het houtwerk van de balustrade gewijzigd. Dubbele balkondeuren en vensters met stolpramen, beide voorzien van een getoogd bovenlicht komen uit op de balkons. Aan weerszijden van de risaliet bevinden zich getoogde vensters met T-schuiframen, getoogde bovenlichten en houten onderdorpels. De bovenlichten van nr. 30 hebben een klapbaar bovenlicht. Deuren en vensters op de eerste verdieping zijn voorzien van een geprofileerde omlijsting en worden afgesloten met een getoogde kroonlijst, de deuren en de vensters in de risalieten worden afgesloten door een fries met kroonlijst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In de tweede bouwlaag bevinden zich getoogde vensters waarvan de bovenzijde het fries even omhoog lijkt te duwen. Deze vensters zijn voorzien van een geprofileerde omlijsting en 2-ruits schuiframen. Onder de onderdorpels bevinden zich gepleisterde velden met een geschulpte onderzijde.

De LINKER ZIJGEVEL is grijs gepleisterd, bezit verscheidene vensters van verschillende afmetingen en wordt afgesloten door een architraaflijst, een fries en een bakgoot op klossen. Tegen de linker zijgevel bevindt zich een gepleisterd muurdeel met een getoogd houten poortje, dat toegang geeft tot de achtertuin.

De RECHTER ZIJGEVEL is gepleisterd, bezit verscheidene vensters van verschillende afmetingen en wordt afgesloten door een architraaflijst, een fries en een bakgoot op klossen. De verspringende ACHTERGEVEL is gepleisterd en voorzien van een architraaflijst en twee driezijdig afgesloten uitbouwen die de gehele hoogte van de gevel bestrijken. Het terugliggende gedeelte van nr. 32 bezit ter hoogte van de eerste bouwlaag een serre met balkon. In de achtergevel bevinden zich getoogde venster- en deuropeningen met schuiframen, deels met T-verdeling, stolpramen, gewijzigde ramen en deuren en dubbele deuren met meerruits bovenlichten. De voortuinen worden van het trottoir gescheiden door geornamenteerde smeedijzeren HEKWERKEN met dubbele draaihekkens tussen gietijzeren zuiltjes. Voor de achterom van nr. 32 bevindt zich een eenvoudig smeedijzeren spijlenhek met enkel draaihek.

Het oorspronkelijke INTERIEUR van nr. 30 is vrijwel geheel verloren gegaan. Enkel een restant van de trapleuning is bewaard gebleven. In het interieur van nr. 32 zijn de oorspronkelijke indeling en een groot aantal oorspronkelijke elementen bewaard gebleven zoals de vestibule met marmeren vloer, traptreden en plinten. De beschrijving van de vestibule is gereconstrueerd. Verder zijn bewaard gebleven: de hal met marmeren vloer en trappenhuis met twee-armige bordestrap met geprofileerde handlijst, gietijzeren spijlen en gehoutte trapposten; de kelder met een vloer bestaande uit veelkleurige patroontegels en een keuken met doorgeefluik en schouw; een aantal rijk geornamenteerde stucplafonds. Het plafond in de rechter voorkamer is bovendien polychroom beschilderd met bloemen en bladranken, die de vier jaargetijden symboliseren. Tenslotte zijn in het hele huis paneeldeuren in geprofileerde omlijsting en vouwblinden bewaard gebleven.

Waardering

Blok van twee HERENHUIZEN met HEKWERKEN uit ca. 1870.

- Van architectuurhistorisch belang als een goed en gaaf voorbeeld van een blok van twee herenhuisen in eclectische stijl.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het westelijk gedeelte van de Parkstraat met aan beide zijden witgepleisterde herenhuisen gebouwd in dezelfde tijd en stijl, waarvan de panden 6-22 en 1-13 naar voren springen t.o.v. de panden in de rest van de straat en zo een soort poortfunctie vervullen. De Parkstraat is één van de voornaamste en meest gaaf bewaard gebleven straten in het Spijkerviertel, een wijk die grotendeels is aangelegd in het laatste kwart van de 19de eeuw en waarvan het zuidelijk gedeelte voornamelijk is bebouwd met herenhuisen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument